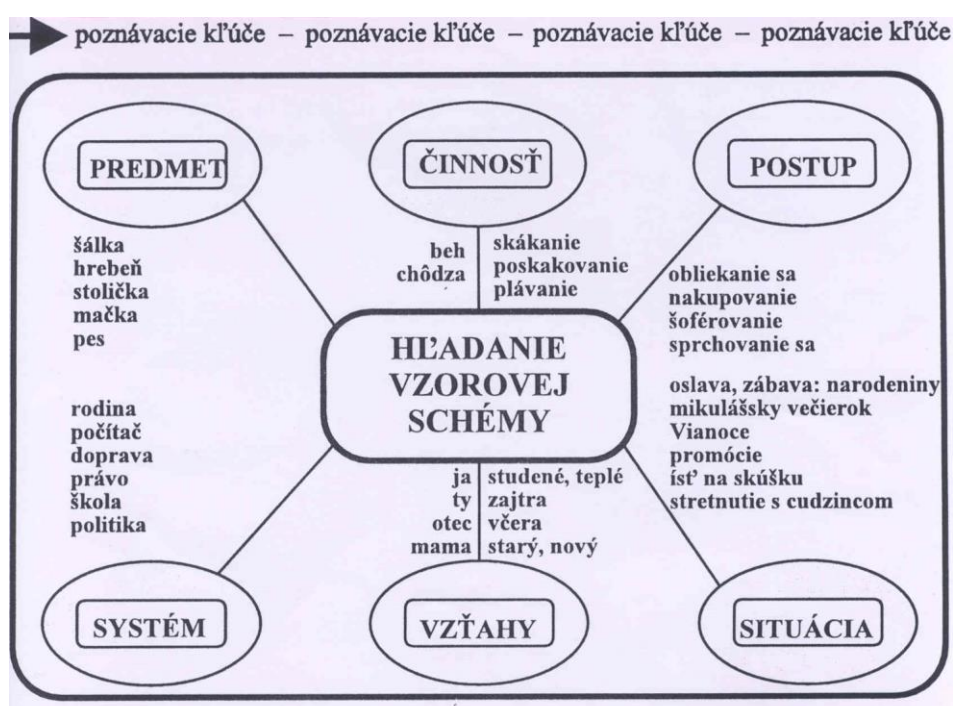

Zmysluplný obsah

zložka

Vysoko efektívneho učenia/VEU

Mozog sa usiluje hľadať zmysel vo všetkom, čo nás obklopuje. Učí sa triedením veľkého množstva podnetov, rýchlym spracovaním tisícok jednotiek informácií, ktoré prichádzajú prostredníctvom všetkých 20¹ zmyslov. Hľadanie vzorových schém je spôsob, ako sa mozog snaží vytiahnuť z prostredia význam („aha“ efekt). Na základe minulých skúseností triedi **vzorové schémy**, aby dal zmysel novým vstupným informáciám.

Vzorové schémy, poznávacie kľúče podľa Lesliho Harta (Hart, L.: *Ludský mozog a ľudské učenie*)

To, čo je pre jedného učiaceho sa vzorovou schémou, môže byť pre iného nezrozumiteľný „miš- maš“. Ťažko predvídať, aké vzorové schémy bude dieťa vnímať. Závisí to od jeho predchádzajúcich skúseností.

Mozog sa ľahko učí z prirodzenej spleťosti sveta. Logicky usporiadané kurikulum je pre mozog ťažko prijateľné. Naplánované vyučovanie s logickou postupnosťou, zredukovanie vstupných informácií na malé časti - látky, keď sa zdá, že dieťa určite príde na „správnu odpoveď“, dobre nefunguje.

¹ Robert Rivlin, Karen Gravellová: *Rozlúštenie našich zmyslov* (in Kovaliková S., Olesenová K.: *Integrované tematické vyučovanie, model, Faber, 1996, Bratislava*)

Aké sú znaky zmysluplného obsahu učenia?

- Je zo skutočného života okolo nás,
- dá sa využiť v skutočnom živote,
- je primeraný veku – zrozumiteľný,
- závisí od doterajších skúseností, zážitkov učiacich sa,
- vytvára priestor na vyhľadávanie vzorových schém,
- má blokové, modulové, tematické usporiadanie,
- poskytuje celostný obraz, zviditeľňuje súvislosti,
- neobsahuje vonkajšie odmeňovanie.

Zásady zmysluplnosti učenia

Poskytnime deťom možnosť priamej interakcie so skutočným svetom, skúsenosti “ **byť pri tom**“, **zážitky reálneho sveta**.

Dbajme, aby bolo kurikulum **primerané veku**, aby bolo žiakom zrozumiteľné, aby zodpovedalo stupňu vývoja ich mozgu.

Nepredpokladajme alebo **nevyžadujme skúsenosti, ktoré žiak nemá**.

Ponúkajme taký učebný obsah, ktorý **si získa záujem** žiakov i učiteľa:

- *kreatívny*, teda aj zapamätateľný,
- *užitočný*, zaznamenaný v mozgu pod niekoľkými „adresami“,
- vytvára *citové puto*, tak sa produkuje dost' epinefrínu, ktorý umožňuje prenos naučeného z krátkodobej do dlhodobej pamäte.

Na uľahčovanie rozoznávania vzorových schém, zistenie vzájomných vzťahov existujúcich medzi myšlienkami, teóriami, udalosťami, postupmi a predmetmi slúži v programe VEU tematický projekt. **Tematický projekt** predstavuje jednotku obsahu vzdelávania, ktorá je venovaná aktuálnej téme v nadpredmetových súvislostiach a v časových úsekoch podľa aktuálnych podmienok a potrieb školskej triedy a školy (90-100 minútový blok, tematický deň, týždeň, mesiac... celoročná téma). Učebné projekty môžu riešiť žiaci individuálne alebo tímovo, celé školské triedy i celé školy. Tematický projekt zahŕňa **učivo viacerých učebných predmetov, rozvoj osobných a sociálnych zručností, prípravu na výber pracovnej dráhy v živote** . Je ukončený výstupmi, ktoré žiaci prezentujú a hodnotia aspoň v triednom kolektíve. Najjednoduchšou formou tematického projektu je integrovaný tematický učebný blok.

Typickým znakom modelu Vysoko efektívneho učenia je **celoročná téma** , akýsi scenár „celoročnej hry“ pre žiakov i učiteľa. Vytvára kontext, v rámci ktorého sa získavajú, používajú, uchovávajú a obnovujú vedomosti, schopnosti, zručnosti. Predstavuje ideové prepojenie, základnú súvislosť preberaného učiva so všetkými integrovanými učebnými predmetmi. Od celoročnej témy sa odvodzujú podtémy, tematické časti, denné témy. Tieto nadpredmetové koncepty umožňujú žiakom vnímať a chápať súvislosti medzi jednotlivými kúskami sveta.